

Copyright foto

'Lage aardappelprijs door verwerkingscapaciteit'

De negatieve stemming in de aardappelsector lijkt moeilijk te keren. Naast de reeds bestaande kwaliteitsproblemen dient zich een nieuw probleem aan. Aardappelen beginnen te kiemen, waardoor partijen eerder op de markt komen.

In de zomer waren de verwachtingen hoog gespannen, het leek een recordoogst van een perfecte kwaliteit te worden. Dit beeld veranderde door de langdurige droogte in de maanden augustus en september. Zorgen over kwaliteit, blauw en hoge onderwatergewichten namen in de loop van het seizoen toe. Nagroei was er amper, waardoor de laatste kilo's er niet bijkwamen.

Droogte en neerslag zorgden tijdens het groeiseizoen voor beweging op de termijnmarkt. Bij droogte stegen de koersen op de termijnmarkt naar niveaus boven de 13,00 euro per 100 kilo. Neerslag zorgde voor een prijsdaling. Eind juli, begin augustus had de termijnmarkt met een flinke dip te maken. De slotkoers voor het contract op april 2010 zakte onder het prijsniveau van 9,00 euro. Naarmate het seizoen verstreek, namen de kwaliteitsproblemen toe en verminderde het

vertrouwen. Hoewel de verwerkingskwaliteit toch lijkt mee te vallen, komen er nu geluiden uit het veld dat aardappelen beginnen te kiemen. Opnieuw nemen de zorgen toe. De prijs op de termijnmarkt beweegt zich voor levering april weer onder de 9,00 euro, de prijzen op de dagmarkt dalen ook.

Stand in aardappelland

Het Centraal Bureau voor Statistiek (CBS) presenteerde als eerste, in oktober, de oogstprognose cijfers voor dit jaar. Uit die cijfers blijkt dat het bureau een bruto opbrengst van 3,63 miljoen ton consumptieaardappelen verwacht, dat is hoger dan de opbrengst in 2008. Eind november presenteerde het Bureau Aardappelmarkt Informatie (BAI) zijn oogstverwachtingen. Deze oogstraming komt uit op 3,68 miljoen ton aardappelen. In vergelij-

king met de meting van vorig jaar is de bruto opbrengst 100.000 ton lager. Het BAI bericht ook dat er nu nog 300.000 ton aardappelen in voorraad liggen. Louis Beemsterboer, voorzitter van de VTA plaats vraagtekens bij deze hoeveelheid. „Uit de cijfers van de Nederlandse Aardappel Organisatie (NAO im- en export) en het Productschap Akkerbouw (aardappelverwerking) blijkt dat de netto afname in de afgelopen zeven seizoenen nog nooit zo hoog was. Als de productie min of meer gelijk is gebleven in vergelijking met vorig jaar, dan kan er volgens mij geen voorraad zijn van 300.000 ton aardappelen boven vorig jaar.” Volgens de cijfers van het BAI is het tarrapercentage ruim 4 procent hoger dan vorig jaar. Dick Zelhorst, directeur van Aviko, geeft aan dat de tarra hoger is, maar „deze is bij lange na niet zo hoog dan het BAI zegt.” Ongelijke verdeling van het zetmeelgehalte in de aardappel kan het tarrapercentage verhogen. Uit de sector komen voorzichtig berichten dat het zetmeelgehalte in delen van de aardappel te hoog is, waardoor een deel niet kan worden gebruikt voor het bakken van friet.

Uit het veld komen geluiden dat de kiemrust is doorbroken. Peter de Bruin, buitendienstmedewerker van Farm Frites, bevestigt deze berichten. „Fysiologisch gezien zijn de aardappelen een paar maanden ouder dan vorig jaar om deze tijd. Dit is de verklaring waarom de kiemrust vervroegd wordt doorbroken. Onbehandelende partijen die gewoonlijk rond januari op de markt kwamen, zullen deze maand vervroegd op de markt worden gezet. Wel behandelende partijen kunnen langer worden bewaard, maar ook deze zullen eerder op de markt komen dan voorgaande jaren.” De temperaturen van de afgelopen weken waren niet bevorderlijk voor de bewaring en kiemrust. In vergelijking met vorig jaar lag de gemiddelde etmaal temperatuur een stuk hoger. Aardappelen die nu vervroegd en dwingend de markt op komen, duwen de prijs niet naar een hoger prijsniveau, is de verwachting van De Bruin.

Verwerkingscapaciteit

Voor Edwin Burgers, directeur van DCA Markt, is het duidelijk: „Het probleem van de lage aardappelprijzen wordt niet veroorzaakt door de aardappelopbrengst maar door de groeiende verwerkingscapaciteit. In West Europa neemt deze jaarlijks toe. De concurrentie is zeer pittig. Het gaat echt op het scherpst van de snede. Dat gaat ten koste van de grondstofprijzen, de teler is de dupe. Wereldwijd zijn de Belgen actief en zij zijn behoorlijk agressief op de markt.”

Burgers vindt het kortzichtig om alleen naar productie en overproductie te kijken. Uit de cijfers van de NAO blijkt dat van november 2008 tot en met oktober 2009 meer aardappelen ver-

werkt zijn dan in de periode november 2007 tot en met oktober 2009 (zie grafiek). Volgens de markttheorie moet de prijs naar een hoger niveau stijgen als de vraag groter is dan het aanbod. Die prijsverhoging blijft nu uit. Een verklaring kan zijn dat veel verwerkt product in de vriescellen ligt, in afwachting van een koper. Burgers verwacht dat de marktsituatie er in voorjaar 2010 heel anders uitziet.

Zelhorst geeft aan dat in de afgelopen maanden veel aardappelen zijn verwerkt. „Met deze snelle verwerking probeerden wij zo veel mogelijk aardappelen af land te verwerken om grotere kwaliteitsproblemen vanuit de aardappelopslagen te voorkomen. Op dit moment verwerken wij hoofdzakelijk aardappelen van de lichte grond. Over de kwaliteit van de aardappelen van de klei kan ik dus nog geen harde uitspraak doen. Het zuidwesten van Nederland lijkt meer last te hebben gehad van slechte oogstomstandigheden dan bijvoorbeeld Flevoland en de noordelijke provincies.”

Teveel aardappelen

De Nederlandse Akkerbouw Vakbond (NAV) wijt de lage aardappelprijzen aan een te grote hoeveelheid aardappelen in de vier belangrijke Europese aardappellanden; België, Frankrijk, Duitsland en Nederland. Keimpe van

der Heide, bestuurder van de NAV, verwacht evenals Burgers nog wel een opleving van de markt. „Hopelijk houden de telers de minder kwalitatieve aardappelen niet te lang vast. Als deze boven de markt blijven hangen, kan dat een positieve prijsvorming belemmeren”, vindt Van der Heide. De bestuurder geeft ook aan dat de verwerkingscapaciteit toeneemt. Ondanks dit gegeven ziet de NAV als oplossing voor een betere prijs een kleiner aardappelareaal in Europa. „De producenten kunnen iets doen aan de lage aardappelprijs. En dat moeten de telers gezamenlijk doen.”

Burgers kan zich niet vinden in deze oplossing. „Er is behoefte aan aardappelen, dat zie je aan de verwerkingscijfers. Wij kunnen wel het braafste jongentje van de klas zijn en minder aardappelen gaan telen, maar dan springt een ander land in dat gat. Een kleiner areaal is niet de oplossing.” Ook Beemsterboer ziet geen oplossing in het minder aardappelen telen. „Het is voor mij een raadsel waarom de prijs nu zo laag is. Dit jaar is de opbrengst nagenoeg gelijk aan de opbrengst in 2008. Import nam af dit jaar, maar de verwerking steeg. Kortom, er is vraag in de markt en geen groter overaanbod dan vorig jaar. Toch stijgt de prijs niet naar een hoger prijsniveau. Mogelijk is de industrie nog niet echt op de markt, dat kan een verklaring zijn voor de lage prijzen van nu.”

Netto afname was nooit zo hoog

